

Toruńskie Studia Międzynarodowe

ZESZYTY NAUKOWE INSTYTUTU STOSUNKÓW MIĘDZYNARODOWYCH
UNIwersytetu MIKOŁAJA KOPERNIKA W TORUNIU
NR 1 (1) 2007

Aleksander Rezmer

FRANCUSKIE BEZPOŚREDNIE INWESTYCJE ZAGRANICZNE W POLSCE

STRESZCZENIE

Artykuł przedstawia francuskie bezpośrednie inwestycje w Polsce w latach 1996–2005. Autor definiuje pojęcie BIZ, prezentuje znaczenie Francji jako partnera handlowego Polski oraz dokonuje ogólnej analizy atrakcyjności Polski jako miejsca lokalizacji BIZ. Następnie zaprezentowane zostaje kształtowanie się francuskich BIZ w latach 1996–2005 w USD oraz EUR. Napływ francuskich BIZ zostaje skonfrontowany z ogólnym napływem BIZ do Polski oraz francuską aktywnością inwestycyjną na świecie. Autor dokonuje analizy struktury branżowej francuskich BIZ w Polsce oraz prezentuje największych inwestorów w poszczególnych branżach. Rozważania zakończone są próbą identyfikacji czynników mających wpływ na atrakcyjność Polski w oczach francuskich inwestorów. Uzupełnieniem artykułu jest załącznik prezentujący listę 106 największych francuskich inwestorów obecnych w Polsce.

FRENCH FOREIGN DIRECT INVESTMENT IN POLAND

SUMMARY

The article shows and analyses French direct investments in Poland in 1996–2005. The author defines FDI, presents the importance of France as Polish trade partner and analyses the attractiveness of Poland for foreign investors. Next, the flows of French direct investments in 1996–2005 are presented in detail in EUR and USD and compared to the general flow of FDI in Poland and French FDI in the world. The author analyses French direct investments in main lines of business in Poland and indicates major investors in each line. At the end of the article the author tries to identify main factors which influence the attractiveness of Poland as a location of French direct investments. The article is accompanied by an appendix which contains the list of 106 major French investors in Poland.

1. WPROWADZENIE

Celem artykułu jest przedstawienie francuskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) w Polsce w latach 1996–2005 ze szczególnym uwzględnieniem dynamiki oraz struktury branżowej oraz próba identyfikacji czynników mających wpływ na atrakcyjność Polski w oczach francuskich inwestorów.

2. ATRAKCYJNOŚĆ POLSKI DLA INWESTORÓW ZAGRANICZNYCH

Jedną z najważniejszych korzyści z transformacji gospodarki polskiej na przełomie lat 80. i 90. było otwarcie na (BIZ). Co prawda w latach schyłkowego socjalizmu istniały już możliwości inwestowania w Polsce zagranicznego kapitału, jednak nie dawały one inwestorom wiele swobody, przez co nie cieszyły się dużą popularnością. Dopiero pełne urynkowienie polskiej gospodarki i nieomal pełne otwarcie jej na zagranicznych inwestorów na początku lat 90. stało się impulsem do gwałtownego wzrostu BIZ w Polsce. Wg danych NBP, na koniec 2005 roku wartość BIZ w Polsce wyniosła niebagatelną sumę 75 778 EUR.

Pod pojęciem napływu BIZ rozumiana jest wartość następujących zdarzeń gospodarczych:

- napływu kapitału w formie zakupów, udziałów i akcji,
- kapitału wnoszonego aportem,
- reinwestowanych zysków,
- wzrostu innych należności i zobowiązań (w tym kredytów o pożyczek).

Wartość BIZ pomniejszana jest o wartość związaną z odpływem kapitału, która jest wynikiem:

- zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej w kraju,
- spłatą zobowiązań związanych z zadłużeniem,
- zbyciem części udziałów¹.

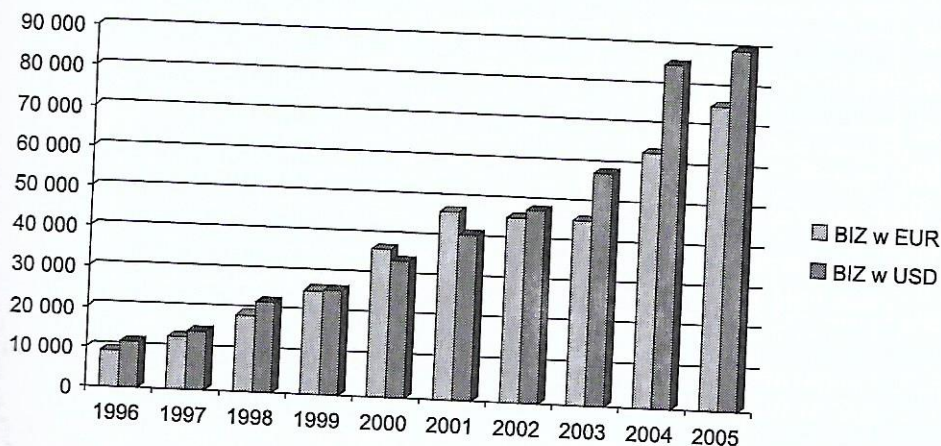
Polska jest państwem szczególnie atrakcyjnym z punktu widzenia BIZ. Według Ernst&Young, w 2005 roku kraj ten znalazł się na czwartym miejscu spośród największych odbiorców BIZ w Europie (po Wielkiej Brytanii, Francji i Niemczech). Ernst&Young uznał też Polskę za piątą (po USA, Chinach, Niemczech i Indiach) pod względem atrakcyjności dla inwestorów zagranicznych kraj w 2006 roku na świecie². Według raportu KMPG z 2006 roku, ponad 80% dotychczasowych inwestorów zagranicznych w Polsce oceniło pozytywnie lub bardzo pozytywnie rezultaty swych inwestycji, a nieomal 80% inwestorów ma zamiar w przyszłości dalej inwestować

¹ *Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski*, PAiZ, s. 6, http://www.paiz.gov.pl/files/?id_plik=870 (30 maja 2007).

² *European Attractiveness Survey 2006*, <http://www.paiz.gov.pl/index/?id=14491b756b3a51daac41c24863285549> (8 marca 2007).

w tym kraju³. Z kolei wg raportu A.T. Kearney z 2006 roku Polska znalazła się na piątym miejscu (po Chinach, Indiach, USA i Wielkiej Brytanii) spośród krajów, które są obdarzane przez inwestorów największym zaufaniem (FDI Confidence Index)⁴.

Ogólną (skumulowaną) wartość inwestycji zagranicznych w Polsce w latach 1996–2005 przedstawia wykres 1⁵.

Wyk. 1. Skumulowana wartość inwestycji zagranicznych w Polsce w latach 1996–2005 w mln EUR oraz USD

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2003 roku*, NBP, Departament Statystyki, Warszawa 2004, s. 49, 124; *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2005 roku*, NBP, Departament Statystyki, Warszawa 2007, s. 56, 114.

3. FRANCUSKA AKTYWNOŚĆ INWESTYCYJNA W POLSCE W LATACH 1996–2005

Francja jest jednym z najważniejszych partnerów gospodarczych Polski. Według danych GUS z pierwszych jedenastu miesięcy 2006 roku Francuzi odbierają 6,3% polskiego eksportu. Tym samym Francja jest trzecim (po Niemczech i Włoszech) najważniejszym odbiorcą polskich produktów. Francja znajduje się także na piątym miejscu (po Niemczech, Rosji, Włoszech i Chinach) spośród krajów, z których Polska najwięcej importuje. Obroty handlu zagranicznego są zbilansowane⁶.

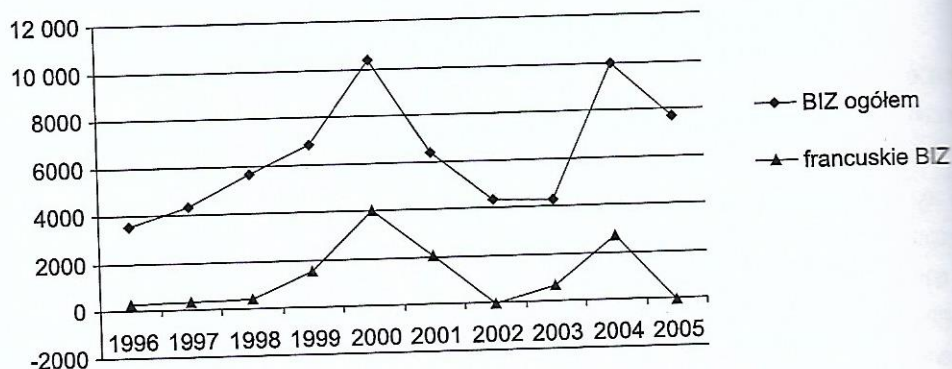
³ *Why Poland?*, http://www.paiz.gov.pl/files/?id_plik=7513 (8 marca 2007).

⁴ *FDI Confidence Index*, http://www.atkearney.com/shared_res/pdf/FDICI_2005.pdf (8 marca 2007).

⁵ W danych od 2003 roku NBP do inwestycji bezpośrednich włączył kredyty handlowe, których udzielają sobie przedsiębiorstwa powiązane kapitałowo, odpowiednio pomniejszając pozycję „kredyty handlowe” w pozostałych inwestycjach. Ta zmiana metodologiczna spowodowała „powiększenie” pozycji BIZ np. w 2003 roku o ok. 2 mld EUR.

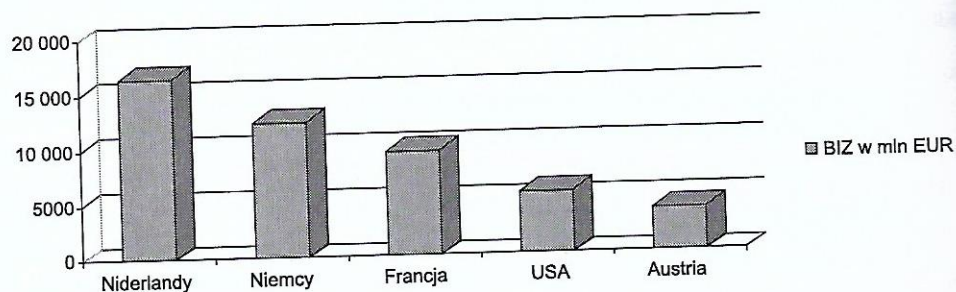
⁶ Za pierwsze 11 miesięcy 2006 roku eksport do Francji wyniósł 6267,6 mln USD, a import z tego kraju 6180,9 mln USD.

Francuskie przedsiębiorstwa nie ograniczają się jedynie do handlu z Polską. W ostatnim dziesięcioleciu wyraźnie daje się zauważyć, że także inwestują w tym kraju. Napływ francuskich BIZ w latach 1996–2005 na tle ogólnego napływu BIZ do Polski przedstawia wyk. 2.

Wyk. 2. Napływ francuskich BIZ do Polski w latach 1996–2005 na tle ogólnego napływu BIZ do Polski w EUR

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2003 roku*, NBR, Departament Statystyki, Warszawa 2004, s. 46, 49; *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2005 roku*, NBR, Departament Statystyki, Warszawa 2007, s. 54, 56.

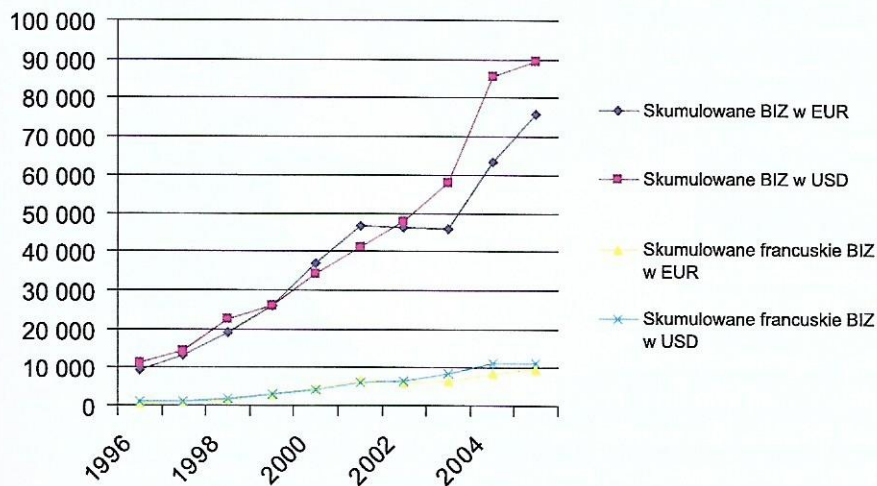

Wyk. 3. Pięć krajów o najwyższych skumulowanych BIZ na dzień 31 grudnia 2005 roku w Polsce (mln EUR)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2005 roku*, NBR, Departament Statystyki, Warszawa 2007, s. 61.

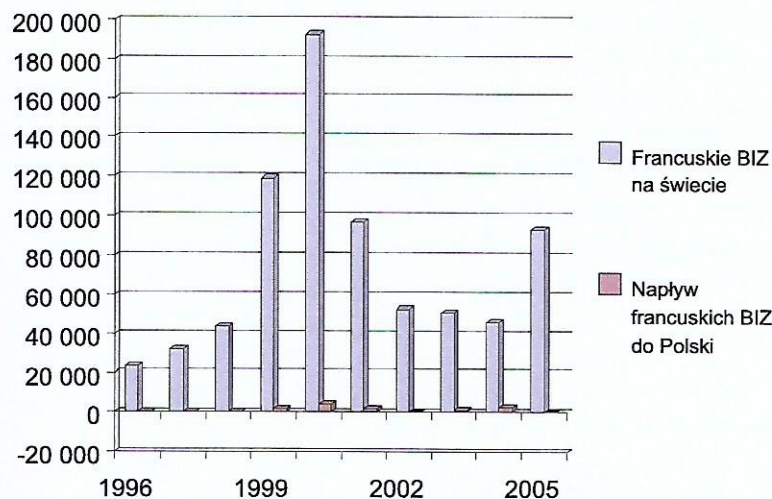
W latach 1996–2005 francuskie przedsiębiorstwa wykazywały się zmienną aktywnością inwestycyjną. Bardzo wysokie inwestycje w latach 1999–2001 oraz w 2004 roku kontrastują z 2002 oraz 2005 rokiem, gdy napływ francuskich BIZ był minimalnie ujemny. Z drugiej jednak strony wyraźnie widać, że francuskie inwestycje doskonale wpisują się w ogólny trend napływu BIZ do Polski. W 2005 roku Francja uplasowała się na trzecim miejscu spośród krajów o najwyższych skumulowanych BIZ w Polsce.

Ogólna wartość francuskich BIZ w Polsce na koniec 2005 roku wyniosła 9573,7 EUR. Stanowi to 12,6% wszystkich BIZ w tym kraju.

Wyk. 4. Skumulowana wartość francuskich BIZ na tle ogólnej wartości BIZ w Polsce w mln USD i EUR

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2003 roku*, NBP, Departament Statystyki, Warszawa 2004, s. 72, 76, 145, 148; *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2005 roku*, NBP, Departament Statystyki, Warszawa 2007, s. 73, 75, 131, 133.

Wyk. 5. Napływ francuskich BIZ do Polski i na świecie w mld EUR

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2003 roku*, NBP, Departament Statystyki, Warszawa 2004, s. 46; *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2005 roku*, NBP, Departament Statystyki, Warszawa 2007, s. 54; *La balance des paiements et la position extérieure de la France*, Banque de France 2005, s. 91.

Niemniej jednak Polska przyciąga jedynie niewielki ułamek francuskich BIZ. Poziom francuskich BIZ ogółem i w Polsce przedstawia wyk. 5. Co prawda w roku 2004 prawie 6% wszystkich francuskich BIZ zostało ulokowanych w Polsce, jednak w pozostałych latach omawianego okresu wskaźnik ten nie przekroczył 1,5%. Napływ francuskich BIZ do Polski na tle ogólnej francuskiej aktywności inwestycyjnej przedstawia wyk. 4. W wykazie 1082 największych inwestorów zagranicznych w Polsce w 2005 roku (wg PAIZ) znajduje się 98 firm francuskich, co stanowi ok. 9% ogólnej liczby inwestorów zagranicznych.

4. FRANCUSKIE BIZ W POSZCZEGÓLNYCH SEKTORACH POLSKIEJ GOSPODARKI

Firmy francuskie inwestują przede wszystkim w sektorze telekomunikacyjnym, w przemyśle oraz handlu i dystrybucji. Wartość francuskich BIZ w poszczególnych sektorach polskiej gospodarki w 2004 roku przedstawia wyk. 6.

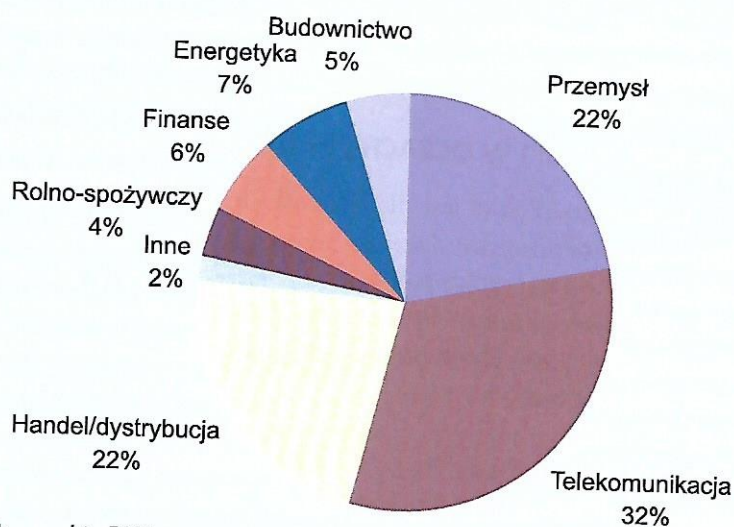
Największym francuskim inwestorem w Polsce jest obecnie (2006 rok) France Telecom, który posiada między innymi 47,5% akcji Telekomunikacji Polskiej. Drugim największym inwestorem francuskim, dziesiątym w ogóle, jest firma Vivendi Universal. Największych francuskich inwestorów oraz kwoty przez nich zainwestowane przedstawia tab. 1.

Tab. 1. Najwięksi francuscy inwestorzy w Polsce w 2004 roku w mln USD

Nazwa	France Telecom	Vivendi Universal	Carrefour	Saint-Gobain	Casino
Skumulowane BIZ w Polsce	4470	1243	980	855	801

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Investissements étrangers en Pologne*; <http://www.eco.amb-pologne.fr/> (30 maja 2007).

Polski rynek szczególnie przyciągnął francuskie inwestycje w sektorze telekomunikacyjnym. Wśród dziesięciu największych inwestorów zagranicznych w tej gałęzi gospodarki aż trzech pochodzi z Francji. Są to France Telecom, Vivendi Universal oraz Alcatel. Podobnie jest w sektorze elektronicznym. Spośród czternastu największych inwestorów zagranicznych w tej dziedzinie aż trzech pochodzi z Francji i są to te same firmy co w sektorze telekomunikacyjnym. Vivendi Universal od kilku lat znajduje się w sporze z Eketrimem o udziały w Polskiej Telefonii Cyfrowej, która jako Era GSM oraz Heyah jest jednym z trzech największych operatorów komórkowych w Polsce.

Wyk. 6. Francuskie BIZ w poszczególnych sektorach polskiej gospodarki w 2004 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Investissements étrangers en Pologne*; <http://www.eco.amb-pologne.fr/> (30 maja 2007).

Inwestorzy z nad Sekwany uzyskali także silną pozycję w handlu oraz dystrybucji (Carrefour, Casino). Spośród wszystkich obecnych w Polsce sieci hipermarketów już tylko cztery nie są pochodzenia francuskiego (Tesco, Real, Hypernova i Kaufland).

Sektorem polskiej gospodarki, który wydaje się nieco zaniedbany przez francuskich inwestorów, jest sektor motoryzacyjny – obecnie żaden z dwójki francuskich motoryzacyjnych gigantów (PSA, Renault) nie produkuje w Polsce swoich aut, ograniczając się jedynie do inwestowania w sieć dystrybucji, produkcję podzespołów i (w przeszłości) montaż aut z gotowych elementów. Jedynym większym francuskim przedsiębiorstwem w sektorze motoryzacyjnym w Polsce jest producent wyposażenia samochodowego Faurecia Investments. Wśród sześciu największych inwestorów w sektorze lotniczym, Francję reprezentuje przedsiębiorstwo Valin Participations. W sektorze biotechnologicznym trzech spośród siedemnastu największych inwestorów pochodzi z nad Sekwany (Biofarma, East Springs International NV, Sanofi-Synthelabo SA). L'Oréal SA oraz Air Liquide S.A. są dwoma francuskimi firmami spośród dwudziestu największych inwestorów w przemyśle chemicznym w Polsce. W sektorze budowlanym wśród osiemnastu największych inwestorów w Polsce znajdują się francuskie przedsiębiorstwa BEG S.A. oraz Eiffage Construction. W gronie osiemnastu największych inwestorów zagranicznych w polskim przemyśle spożywczym i tytoniowym znajdują się trzy francuskie firmy: Seita, Saint Louis Sucre International S.A.S. oraz BSN Gervais Danone. W sektorze paliwowo-energetycznym spośród dziesięciu najważniejszych inwestorów trzech pochodzi z Francji: Electricité de France Internationale, Dalia Termika S.A. oraz SNET. Jedynie dwie francuskie firmy (Faure Machet Logistic S.A. oraz Telediffusion de France International) znaj-

dużą się w gronie dwudziestu pięciu największych inwestorów w sektorze transportowo-logistycznym.

5. ATRAKCYJNOŚĆ POLSKI W OCZACH FRANCUSKICH INWESTORÓW

Według E. Siemińskiej, Polska jest dla francuskich inwestorów rynkiem strategicznym głównie z powodu⁷:

- wielkości potencjalnego rynku zbytu,
- podkreślanej niejednokrotnie, dużej elastyczności i zdolności szybkiego adaptowania się naszej gospodarki do zmieniających się warunków rynkowych,
- położenia geograficznego,
- europejskich korzeni.

Oprócz wymienionych powyżej powodów, dla francuskiego inwestora na pewno ważna jest obecność Polski w Unii Europejskiej od 2004 roku oraz przyszłe (choć dokładna data pozostaje ciągle pod znakiem zapytania) wejście do strefy Euro. Nauczanie języka francuskiego jest popularne w polskich szkołach (m.in. istnieją klasy z językiem francuskim wykładowym w liceach). Powodzenie akcji promujących Polskę we Francji (słynny hydraulik i pielęgniarzka) także nie pozostało bez wpływu na percepcję Polski i Polaków przez Francuzów. Sami Polacy, wyjeżdżający na stałe lub sezonowo do pracy do kraju nad Sekwaną, zyskali opinię osób bardzo kreatywnych i przede wszystkim pracowitych. Doskonały system komunikacyjny Niemiec ułatwia wzajemne kontakty i transport towarów.

Z punktu widzenia francuskich BIZ w Polsce ważna jest aktywna współpraca rządów obu krajów. Krokiem w tym kierunku była inauguracja dorocznych spotkań polsko-francuskich na Szczycie w Arras 28 lutego 2005 roku. Dzięki tym spotkaniom delegacje z obu państw mają co roku okazję omawiać bieżące zagadnienia dotyczące stosunków obustronnych, w tym ekonomicznych. Na spotkaniu w 2005 roku uznano, że w najbliższych latach głównymi dziedzinami współpracy gospodarczej między Polską a Francją powinny być: infrastruktura drogowa, transport drogowy, lotnictwo, koleje, energia, nowe technologie komunikacji i informacji⁸.

Polska w oczach francuskich inwestorów na pewno nie ma samych plusów. Na obustronne stosunki gospodarcze na pewno miało negatywny wpływ odrzucenie m.in. francuskich samolotów Mirage i wybór amerykańskich F-16 na podstawowe samoloty wielozadaniowe dla Wojska Polskiego. Podobny wydźwięk miał wybór boeingów, a nie produkowanych m.in. przez Francuzów airbusów, na podstawowe samoloty PLL LOT dalekiego zasięgu. W obu przypadkach uważano wybór za polityczny, potwierdzający nasze bliskie związki z USA. Kilkuletnie polskie zaangażowanie militarne w Iraku i Afganistanie oraz postawa lojalnego sojusznika USA pewnie

⁷ E. Siemińska, *Inwestycyjna aktywność republiki francuskiej w Polsce*, [w:] *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Polsce*, UMK, Toruń 2003, s. 107–108.

⁸ *Deklaracja z Arras*, <http://www.ambafrance-pl.org> (9 marca 2007).

nie pozostają bez wpływu na, nieprzypadającymi przecież za Ameryką, Francuzami. Poza tym ogólna wiedza Francuzów o Polsce nie jest duża. Niemniej jednak nie należy chyba demonizować znaczenia wyżej wymienianych czynników.

6. PODSUMOWANIE

Na francuskie BIZ można spojrzeć z dwóch różnych perspektyw: polskiej i francuskiej. Patrząc z tej pierwszej, inwestycje z nad Sekwany są niezmiernie istotne z punktu widzenia polskiej gospodarki, gdyż Francja to trzeci największy inwestor nad Wisłą. Dzięki francuskiemu kapitałowi powstają miejsca pracy, następuje rozwój infrastruktury i transfer technologii. Z perspektywy Francji Polska jako kraj do inwestowania jest ważna, lecz nie ma znaczenia strategicznego – w latach 1996–2005 jedynie około 1,50 na 100 EUR francuskich BIZ było lokowane w Polsce.

Polska ma na pewno bardzo wiele atutów dla francuskich przedsiębiorstw. Można jednak odnieść wrażenie, że nie wszystkie z nich są wystarczająco eksponowane. Brak długofalowej strategii promocji wizerunku Polski jako doskonałego miejsca lokalizacji inwestycji wydaje się największym wyzwaniem dla Polski w walce o francuskie BIZ.

LITERATURA

Siemińska E., *Aktywność Republiki Francuskiej w Polsce*, [w:] *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Polsce*, UMK, Toruń 2003.

POZOSTAŁE ŹRÓDŁA

<http://www.ambafrance-pl.org>
<http://www.atkearney.com>
<http://www.banque-france.fr>
<http://www.eco.amb-pologne.fr>
<http://www.nbp.pl>
<http://www.paiz.gov.pl>

ZAŁĄCZNIK

Najwięksi inwestorzy francuscy w 2005 roku wg PAIZ w porządku alfabetycznym:

Accor SA	Arval PHH
AGF	Atofina S.A.
Air Liquide S.A.	Auchan S.A.
Alcatel	Aventis S.A.
Alstom Holdings	Barry Callebaut France S.A.
Altrad S.A.	BEG S.A.

- Belvedere S.A.
 Bergerat Monnoyeur SAS
 BIC CLICHY
 Biofarma
 BNP Paribas
 Bongrain
 Bougues
 BSN Gervais Danone
 Bunge Investment France
 C.E.M.O.M.-MOATTI
 Caisse Centrale de Credit Cooperatif
 Calyon Global Banking S.A.
 Canal Plus Group
 Capgemini S.A.
 Cardif S.A.
 Carrefour
 Casino
 Cetelem S.A.
 CF Gomma Barre Thomas
 Chantelle S.A.
 Clement
 Colas S.A.
 Conforama Holding
 Credit Agricole
 Ccredit Suisse First Boston Ceramic Partners
 S.a.r.l.
 Creuzen Aeronautique S.A.
 Dalkia Termika S.A.
 Decathlon S.A.
 Docks de France
 E.Leclerc
 Eiffage Construction
 Electricite de France Internationale
 Essilor International
 Eurodec Industries
 Eurovia International
 Faure Mchet Logistic S.A.
 Faurecia Investments
 Feu Vert S.A.
 France Telecom
 GEMPLUS S.A.
 Go Sport
 Hachette Livre S.A.
 Hamelin Group
 Havas Advertising International
 Hutchinson S.A.
 Inergy Automotive Systems
 Intermarche
 International Ductel Development
 Klepierre S.A.
 L'Oréal SA
 L.D.C. S.A.
 La Fourmi
 LACTALIS
 Lafarge
 Lesaffre Group
 LOUVRE HOTELS SAS
 M2P Group S.A.
 MacoPharma
 Malteries Soufflet S.A.
 Michel Marbot
 Onduline S.A.
 OTOR
 Pernod Ricard S.A.
 Peugeot
 Plastiques Du Val de Loire
 Plastivaloire
 Regis Rouselle
 Saint Louis Sucre International S.A.S.
 Saint-Gobain
 Sanofi-Synthelabo S.A.
 SaurInternational
 Schneider Electric
 Seita
 Sical S.A.
 Societe Generale S.A.
 Societe Nationale D
 Sodexo Alliance
 Telediffusion de France International
 Thomson Tubes and Displays S.A.
 Total Fina EIF S.A.
 United Technologies Holding S.A.
 Valfond
 VALIN PARTICIPATIONS
 Vetoquinol
 VINCI Construction
 Vivendi Universal

